

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMA LİSTESİ	17
GİRİŞ	19
I. KONUNUN TAKDİMİ VE SINIRLANDIRILMASI	19
II. TERMİNOLOJİ	20
III. İNCELEME PLANI	22

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖY HAKKINA VE AZAMİ ÖY ŞARTINA İLİŞKİN TEMEL ESASLAR

I. ÖY HAKKI	23
A. Öy Hakkının Tanımı.....	23
B. Öy Hakkının Hukuki Niteliği	25
C. Öy Hakkının Özellikleri.....	26
1. Asgari Öy Hakkının Vazgeçilemez Hak Niteliği.....	26
2. Öy Hakkının Müktesep Hak Niteliği	29
3. Öy Hakkının Paya Bağlı Olması	36
4. Öy Hakkının Kural Olarak Payların İtibari Deđeri ile Orantılı Kullanılması ve Oransallık İlkesi	38
5. Öy Hakkının Genel Kurulda Kullanılması	41
D. Öy Hakkının Doğumu	43
E. Öy Hakkı Sahipleri	46
1. Pay Sahibinin Öy Hakkı	47
a. Senede Bağlanmamış Paylarda Pay Sahibinin Öy Hakkı.....	47
(1) Senede Bağlanmamış Payların Aslen İktisabı ve Öy Hakkı.....	47
i. Genel Esaslar.....	47
ii. Senede Bağlanmamış Payların Aslen İktisabında Öy Hakkı	49
(2) Senede Bağlanmamış Payların Devren İktisabında Öy Hakkı.....	51

b.	Senede Bağlanmış Paylarda (Pay Senetleri) Pay Sahibinin Oy Hakkı	54
(1)	Pay Senetlerinin Aslen İktisabında Oy Hakkı	54
i.	Hamiline Yazılı Pay Senedinin Aslen İktisabında Oy Hakkı	54
ii.	Nama Yazılı Pay Senetlerinin Aslen İktisabında Oy Hakkı	58
(2)	Pay Senetlerinin Devren İktisabında Oy Hakkı	59
i.	Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Devren İktisabında Oy Hakkı	59
ii.	Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devren İktisabında Oy Hakkı	62
c.	Kayden İzlenen Paylarda Pay Sahibinin Oy Hakkı	64
d.	İlmühaberlerde Pay Sahibinin Oy Hakkı	67
2.	İntifa Hakkı Sahibinin Oy Hakkı	69
3.	Rehin Hakkı Sahibinin Oy Hakkı	72
4.	Bağlı Nama Yazılı Paylarda Oy Hakkı	73
F.	Oy Hakkının Kullanılması	78
1.	Oy Hakkının Oy Hakkı Sahibince Kullanılması	78
2.	Oy Hakkının Temsilci Aracılığı ile Kullanılması	84
G.	Pay Sahibinin Oy Gücü	87
1.	Oy Gücü Kavramı	87
2.	Oy Gücünün Belirlenmesinde Kural Olarak Sermayeye Katılma Oranında Hak Sahibi Olma/Oransallık İlkesinin Geçerli Olması	88
II.	AZAMI OY ŞARTI	89
A.	Genel Olarak	89
B.	Azami Oy Şartının Hukuki Niteliği	93
C.	Seçilmiş Bazı Hukuk Sistemlerinde Azami Oy Şartı	95
1.	İsviçre Hukukunda	95
2.	Alman Hukukunda	98
3.	Avusturya Hukukunda	104
4.	Amerika Birleşik Devletleri Hukukunda	107
5.	İngiliz Hukukunda	109
6.	Fransız Hukukunda	110
D.	Azami Oy Şartı Düzenlemelerinin Amacı ve İşlevleri	112
1.	Oy Gücü Dağılımının Sağlanması	112
2.	Azınlığın Korunması	113
3.	Pay Sahibi Yapısının Etkilenmesi ve Yeni Yatırımcı Gelmesinin Sağlanması	113

4.	Ekonomik Bağımsızlığın Korunması ve Yabancılaşmanın Önlenmesi	115
5.	Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) Düzenlemelerini Tamamlayıcı Etki Göstermesi	118
E.	Azami Oy Şartının Pay Sahipliği Haklarına Etkileri	119
F.	Pay Sahibinin Oy Hakkının Azami Oy Şartı ile Sınırlandırılmasının Benzer Hukuki Kurumlarla Karşılaştırılması	121
1.	Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar	121
a.	Oy Hakkında İmtiyaz Paylara İlişkin Genel Esaslar	121
b.	Azami Oy Şartı ile Oy Hakkında İmtiyazlı Payların Karşılaştırılması	123
2.	Altın Paylar	124
a.	Altın Paylara İlişkin Genel Esaslar	124
b.	Azami Oy Şartı ile Altın Payların Karşılaştırılması	127
3.	Sadakat Payları	128
a.	Sadakat Paylarına İlişkin Genel Esaslar	128
b.	Azami Oy Şartı ile Sadakat Payların Karşılaştırılması	130
4.	Oydan Yoksun Paylar	131
a.	Oydan Yoksun Paylara İlişkin Genel Esaslar	131
b.	Azami Oy Şartı ile Oydan Yoksun Payların Karşılaştırılması	133
5.	Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam Düzenlemeleri)	134
a.	Pay Devrinin Sınırlanmasına İlişkin Genel Esaslar	134
b.	Azami Oy Şartı ile Pay Devrinin Sınırlanması Hükümlerinin Karşılaştırılması	135
6.	Azami Payı Temsil Şartı (<i>Höchstvertretungsklausel</i>)	136
a.	Azami Payı Temsil Şartına İlişkin Genel Esaslar	136
b.	Azami Oy Şartı ile Azami Payı Temsil Şartının Karşılaştırılması	136
7.	Oydan Yoksunluk	137
a.	Oydan Yoksunluk Hallerine İlişkin Genel Esaslar	137
b.	Azami Oy Şartı ile Oydan Yoksunluğun Karşılaştırılması	139

İKİNCİ BÖLÜM

AZAMİ OY HAKKI ŞARTININ DÜZENLENMESİ

I.	AZAMİ OY HAKKI ŞARTININ DÜZENLENME BİÇİMİ	141
A.	Genel Olarak	141
B.	Kuruluşta Azami Oy Şartının Düzenlenmesi	142

C.	Esas Sözleşme Değişikliği ile Azami Oy Şartının Düzenlenmesi.....	143
1.	Genel Olarak	143
2.	Seçilmiş Hukuk Sistemlerinde Konu ile İlgili Görüş ve Tartışmalar	144
a.	İsviçre Hukukunda	144
b.	Alman Hukukunda	150
c.	Avusturya Hukukunda	153
d.	Türk Hukukunda	154
e.	Değerlendirme.....	157
3.	Esas Sözleşme Değişikliği ile Azami Oy Şartının Düzenlenme Esasları.....	158
a.	Şekli Şartlar	158
b.	Maddi Şartlar	161
(1)	Butlan Sebepleri Bakımından Değerlendirme	161
(2)	İptal Sebepleri Bakımından Değerlendirme	163
i.	Kanuna ve Esas Sözleşmeye Aykırılık Bakımından Değerlendirme	164
(a)	Genel Olarak.....	164
(b)	Müktesep Haklar Bakımından Değerlendirme	165
(c)	Eşit İşlem İlkesi Bakımından Değerlendirme.....	166
(ca)	Genel Olarak.....	166
(cb)	Şirket Menfaati Kriteri Bakımından Azami Oy Şartı	171
(cc)	Eşit Olmayan İşlemin/Muamelenin Objektif Bir Nedene Dayanması Kriteri Bakımından Azami Oy Şartı	175
(cd)	Gereklilik ve Uygunluk Kriteri Bakımından Azami Oy Şartı	183
ii.	Dürüstlük Kuralına Aykırılık Bakımından Değerlendirme	185
(a)	Genel Olarak.....	185
(b)	Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi Bakımından Azami Oy Şartı	187
(c)	Orantılılık Kriteri Bakımından Azami Oy Şartı	190
c.	Pay Sahipliği Kompozisyonunun Azami Oy Şartının Sonradan Getirilmesine Etkisi	192
D.	Azami Oy Şartına İlişkin Düzenlemelerin Kaldırılması.....	198
1.	Genel Olarak	198
2.	Azami Oy Şartının Kaldırılmasına İlişkin Görüşler	198

3. Azami Oy Şartının Kaldırılma Esasları	202
a. Şekli Şartlar	202
b. Maddi Şartlar	203
II. AZAMI OY HAKKI ŞARTININ DÜZENLENME YÖNTEMLERİ	207
A. Genel Olarak	207
B. Üst Limit Getirerek Sınırlandırma	208
1. Nisbi Limit ile Sınırlandırma.....	208
2. Mutlak Limit/ Belirli Bir Oy Sayısı ile Sınırlandırma	212
C. Derecelendirme (<i>Abstufung</i>) Yöntemi ile Sınırlandırılması.....	213
D. Her Pay Sahibine Bir Oy Hakkı Tanınması (<i>Kafa Sayısına Göre Oy/Kopfstimmrecht</i>) Yöntemi ile Sınırlandırma	215
E. Oy Hakkı Sınırlamalarının Birden Fazla Yöntem ile Düzenlenmesi.....	218
F. Geçersiz Sınırlandırma Yöntemleri	219
1. Oy Hakkı Sınırlandırmasını Pay Sahibinin Kişisel Niteliklerine Bağlayan Düzenlemeler.....	219
2. Oy Hakkı Sınırlandırmasının Uygulanmasında Yönetim Kuruluna Takdir Yetkisi Veren Düzenlemeler	220
3. Oy Hakkı Sınırlandırmasının Uygulanmasını Şarta Bağlayan Düzenlemeler	222
4. Tek Borç İlkesine Aykırılık Teşkil Eden Yükümlülükler Öngören Sınırlandırmalar.....	225
5. Asgari Oy Hakkını Ortadan Kaldıran Sınırlandırmalar.....	226
G. Geçerliliği Tartışmalı Olan Sınırlandırma Yöntemleri.....	227
1. Pay Sahiplerinin Bir Grup Olarak Azami Oy Şartına Tabi Tutulması (Grup Klozu/ <i>Gruppenklausel</i>).....	227
2. Pay Kategorilerinden Bazılarına Oy Hakkı Sınırlaması Getirilmesi.....	228
3. Tek Paya Sahip Olan Pay Sahibinin Oy Hakkının Sınırlandırılması Sorunu.....	234
H. Azami Oy Şartının Başka Kurumlarla Birlikte Düzenlenmesi.....	235
1. Azami Oy Şartının Temsilcinin Kullanabileceği Oy Sayısının Sınırlandırılması ile Birlikte Düzenlenmesi	235
a. Genel Olarak.....	235
b. Temsilcinin Temsilen Kullanabileceği Oy Hakkına İlişkin Sınırlandırma/Azami Payı Temsil Şartı (<i>Höchstvertretungsklausel</i>)	245
c. Hem Temsil Hem de Kendi Oy Hakkına İlişkin Sınırlandırma/Azami Oy Kullanım Şartı (<i>Höchststimmübungsklausel</i>).....	249
2. Azami Oy Şartının Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlanması ile Birlikte Düzenlenmesi.....	252

3. Azami Oy Şartının Oy Hakkında İmtiyaz ile Birlikte Düzenlenmesi	256
4. Oy Hakkı Sınırlamalarının Pay Sahiplerinin Beyan veya Bildirim Yükümlülüğü ile Birlikte Düzenlenmesi.....	258

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AZAMI OY HAKKI ŞARTININ KAPSAMI (SUBJEKTİF VE OBJEKTİF UYGULAMA ALANI)

I. KİŞİ BAKIMINDAN KAPSAMI (SUBJEKTİF UYGULAMA ALANI).....	261
A. Genel Olarak	261
B. Tüzel Kişi Pay Sahipleri Açısından Özellik Gösteren Hususlar	262
1. Tüzel Kişi Pay Sahipleri Çerçevesinde Bağlılık ve Hakimiyet İlişkileri ve Azami Oy Şartının Uygulanması	262
a. Genel Esaslar	262
b. Azami Oy Şartının Uygulanması.....	267
2. Şirketler Topluluğu İlişkisinde Azami Oy Şartının Uygulanması.....	270
a. Şirketler Topluluğu.....	270
(1) Genel Esaslar	270
(2) Şirketler Topluluğunun Ortaya Çıkışı	272
(3) Karşılıklı İştirak ve Bağlılık Açısından Değerlendirilmesi	277
(4) Şirketler Topluluğunun Türleri	280
b. Azami Oy Şartının Uygulanması.....	282
3. Vakıf ve Derneklerin Pay Sahipliğinde Azami Oy Şartının Uygulanması	285
a. Vakıfların Pay Sahipliğinde Azami Oy Şartının Uygulanması	285
(1) Vakıflar ve Vakıfların Pay Sahipliği.....	285
(2) Azami Oy Şartının Uygulanması	289
b. Derneklerin Pay Sahipliğinde Azami Oy Şartının Uygulanması	291
(1) Dernekler ve Derneklerin Pay Sahipliği	291
(2) Azami Oy Şartının Uygulanması	294
C. Pay Sahiplerinin Temsili Açısından Özellik Gösteren Hususlar.....	295
1. Açık Temsil-Örtülü Temsil Ayrımı ve Azami Oy Şartının Uygulanması.....	295
2. Kanuni Temsil-İradi Temsil Ayrımı ve Azami Oy Şartının Uygulanması	302
3. Tevdi Eden Temsilcisi ve Azami Oy Şartının Uygulanması	304
4. Müşterek Temsil ve Azami Oy Şartının Uygulanması	305
5. Toplu Temsil ve Azami Oy Şartının Uygulanması.....	305
6. İnançlı Temlik ve Azami Oy Şartının Uygulanması.....	308

D. Pay Üzerinde İntifa ve Rehin Hakkı Tesisi Açısından Özellik Gösteren Hususlar	309
E. Oy Sözleşmeleri Açısından Özellik Gösteren Hususlar	310
1. Oy Sözleşmeleri	310
2. Azami Oy Şartının Uygulanması	312
a. Genel Esaslar	312
b. Tek Taraflı Oy Sözleşmelerinde.....	316
c. Karşılıklı (iki Taraflı) Oy Sözleşmelerinde	319
d. Çok Taraflı Oy Sözleşmelerinde (Oy Konsorsiyumunda)	320
e. Oy Sözleşmesine Uyulmasını Güvence Altına Alan Önlemler Çerçevesinde Azami Oy Şartının Uygulanması.....	323
F. Finansal Bağlılık Açısından Özellik Gösteren Hususlar	324
1. Genel Olarak.....	324
2. Üçüncü Kişi Hesabına Pay Sahibi Olma Halinde Azami Oy Şartının Uygulanması	324
3. Bir Bedel veya Özel Bir Çıkar Karşılığı Oy Kullanma veya Kullanmama Taahhüdü (Oy Satın Alınması) Halinde Azami Oy Şartının Uygulanması	328
4. Menkul Kıymet Ödünç İşlemlerinde Azami Oy Şartının Uygulanması	332
G. Kişi Bakımından Kapsamının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi	336
1. Genel Olarak.....	336
2. Grup Klozları ve Hukuki Sonuçları	338
3. Oy Sözleşmelerinin Esas Sözleşmede Grup Klozu Olarak Düzenlenmesi.....	342
4. Tüzel Kişilerin Bağlılık Hallerinin Esas Sözleşmede Grup Klozu Olarak Düzenlenmesi.....	344
5. Güvene Dayalı Hukuki İşlemlerin Esas Sözleşmede Grup Klozu Olarak Düzenlenmesi.....	345
II. KONU BAKIMINDAN KAPSAMI (OBJEKTİF UYGULAMA ALANI)	346
A. Genel Kurul Kararının İçeriği (Konusu) Bakımından	346
1. Genel Olarak.....	346
2. Konu Bakımından Kapsamın Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi	348
B. Genel Kurul Kararının Tabi Olduğu Yeter Sayılar (Nisaplar) Bakımından	349
1. Kanuni Yetersayılar (Nisaplar) Bakımından	349
a. Genel Olarak	349
b. Oya Dayalı-Sermayeye Dayalı-Kişi Sayısına Dayalı Yetersayılarda Azami Oy Şartının Uygulanması	353
c. Toplantı Yetersayısında ve Karar Yetersayısında Azami Oy Şartının Uygulanması	356
2. Esas Sözleşme ile Düzenlenen Yetersayılar (Nisaplar) Bakımından	361

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AZAMI OY HAKKI ŞARTINA AYKIRILIK VE HUKUKİ SONUÇLARI

I. GENEL OLARAK.....	367
II. DOĞRUDAN AYKIRILIK VE HUKUKİ SONUÇLARI.....	370
A. Doğrudan Aykırılık Kavramı	370
B. Doğrudan Aykırılığın Engellenmesi ve TTK m. 433/2	371
C. Doğrudan Aykırılığın Yaptırımı	372
1. Genel Kurul Kararlarının İptali	373
a. Genel Esaslar	373
b. İlliyet Bağı	376
c. İspat Yükü Dağılımı	381
(1) Genel Esaslar	381
(2) Azami Oy Şartının İhlaline Dayalı Davalarda İspat Yükü Dağılımı	384
d. Olumlu Kararın Tespiti Davası (positive Beschlussfeststellungsklage)	385
2. Genel Kurul Kararının Yokluğu	387
II. DOLAYLI AYKIRILIK (DOLANMA) VE HUKUKİ SONUÇLARI	393
A. Dolaylı Aykırılık (Dolanma) Kavramı.....	393
1. Genel Olarak	393
2. Kanunu Dolanma (Kanuna Karşı Hile).....	393
3. Sözleşmeyi Dolanma (Sözleşmeye Karşı Hile)	396
4. Azami Oy Şartının Dolanılması	396
a. Genel Olarak	396
b. Dolaylı Aykırılık (Dolanma) Halleri	398
B. Dolaylı Aykırılığın Engellenmesi ve TTK m. 433/1	405
C. Dolaylı Aykırılığın Yaptırımı	408
1. Genel Olarak	408
2. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü	409
SONUÇ	413
KAYNAKÇA	433